

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.

Félévre . . . . . 3 ft. — kr.

Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő szállása: Színház-utca 404. szám.

NEMERE

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

politikai, közgazdászati és társadalmi lapra.

A második évnegyed mult hó végével letelvén, felkérjük évnegyedes és féléves előfizetőinket megrendeléseik minél előbbi megújítására, hogy a jelen mozgalmasság idöben lapunkat fennakadás nélkül kézhez kapják.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 ft. — kr.

Fél „ 3 „ — „

Negyed „ 1 „ 50 „

Előfizetésre a postai utalványokat kérjük használni, melyek bérmentesítése csak 5 kr.-ba kerül.

Az előfizetések a „Nemere szerkesztőségéhez“ czim alatt Brassó, nagy-piacz 223 sz. alá küldendők.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Polgártársainkhoz.

A választási központi bizottság bevégezte hirhedt működését, és f. hó 21, 22, 23 napjaira kitűzte a választást.

Magyar, román és német polgártársaink közül kitörölt valami ezeret; mind olyat, a kit elébb ugyanazon központi bizottság tagjai irtak be esküjök és lelkiösmeretök szerint.

Egyszer beirták, mert megesküdtek rá, hogy a törvény szerint járnak el; akkor azonban észrevették, hogy a szászok kisebbségben vannak az egyesült magyar, román és német polgársággal szemben; akkor aztán nem volt többé sem eskü sem törvény, csupán azon czél lebegett szemek előtt, hogy a szász uralmat fenntartsák tovább is: és ugyanazok, a kik esküjök szerint egyszer bevették, minden lelki furdalás nélkül kitörölték 1000 polgártársunkat.

A kitöröltek közt nagyon sok van olyan, a ki 1869-ben is választó volt. Mindegy! Ki kellett törölni őket, annyit, hogy a szászok többségre jussanak.

Olvasunk sokféle méltatlan eljárásról; de ehez hasonló nem történt sehol az egész birodalomban.

Magok részére beirták a kegyelem kenyéren tengődő koldusokat is; a mi részünkről kitöröltek 1000 háztulajdonost.

Ezek az emberek, a kik alkotmányos küzdelmeinkben ellenségeink részén állottak; a kiknek ujsága legközelebbiről is (105 sz.) a törvénytelen Schmerling kormányt dicsóít; a kikkel mindamelllett megosztotta nemzetünk nagy nehezen kivívott szabadságát: ezek most arra használják érdemetlenül nyert alkotmányos szabadságukat, hogy mindent, a mi nem szász, elnyomjanak, polgártársaikat legszentebb alkotmányos joguktól megrabolják.

Lehetetlen, hogy ezeket az embereket a gondviselés büntetése el ne érje.

Nem szólunk mi a munkás és csendes szász polgárokról. Azok közt sokan vannak, a kik nyíltan kimondják, hogy a mit vezetöik a törvény és eskü daczára velünk elkövetnek, az jogtalan és igazságtalan eljárás. Még azok is, a kik ellenünk fenekednek, nem saját rosszasa-

gok miatt teszik; hanem elvannak hitelve, va-kitva azon néhány honboldogító által, a ki érdemetlenül bitorolt koncezát félti, s azért nem átálja együtt lakó polgárokat ingerelni egymás ellen.

Mi nem mondtuk soha, hogy szász embert ne válasszunk képviselőnek. Választottunk elég-szer, s választunk ezután is, ha megbizunk benne, hogy érdekeinket részrehajlatlanul, lelkesen és sikeresen képviseli.

Olyanokat azonban, a kik minket rabszolgáknak néznek; a kik mindig csak szász érdekekről szólnak, szászokhoz intézik szavaikat, — köztözni való bolondok volnának, ha olyanokat választanánk.

Ök ellenben nyíltan hirdetik, hogy mindent elkövetnek, csakhogy magyar, román, vagy német ember Brassóvidékről a képviselőházba be ne jusson. Akármilyen becsületes, akármilyen eszes, akármilyen önzetlen, nekik nem kell, ha magyar, román, vagy német.

Ha azonban szász, nem nézik köpenyegét, hogy hány-szor volt kifordítva; nem veszik számba a piszkot, a melyet talán épen ök pökdös-tek rá más alkalommal; csakhogy szász legyen.

Polgártársak! a mi kötelességünk ezen eljárással szemben az, hogy választó jogunktól méltatlanul megfosztott barátainknak szerezzük vissza a törvényszerű jogot.

Az országának van miniszteriuma, van a felett törvényhozása, van igazságos királya. Ily égre kiáltó igazságtalanságot nem tűrhetnek el azok büntetlenül.

További kötelességünk az, hogy egyesítve minden nyelvű és hitű szabadon és igazságosan gondolkozó polgártársainkat, válasszunk olyan képviselőket, a kik részrehajlatlanul és kivétel nélkül szolgálják az egész polgárság jogos érdekeit.

A mi kötelességünk megértetni a békés szász polgársággal, hogy mi nem akarunk ellene semmit; hogy mi az ő hitét, nyelvét épen úgy tiszteljük, mint a magunkét; hogy a mi jót követeink mindnyájunk részére kivivhatnak, az épen olyan jó lesz nekik, mint nekünk.

Mi nem akarunk különlegességet; hanem akarunk méltányosságot, egyenjogúságot és igazságot.

De kötelességünk mindenek felett, hogy magunkat eltiportatni ne engedjük; hogy vivjük ki magunk részére egy szabad hazában szabad polgárokat megillető jogainkat.

Nyugalom, polgártársak! bizalom igazságos ügyünkben és az ország szent törvényében.

Ingerelnek mindenfelől, de magunkat felingereltetni ne engedjük. Ragaszkodjunk a törvényhez; tartsunk össze híven és győzni fogunk, mert győznünk kell.

Brassó, 1872. július 6-án.

Brassó, 1872. jul. 6.

Egy okmány jutott kezeink közé, mely nyíltan hirdeti, hogy a nagy többségben szászokból álló választási központi bizottság nem az igazságot és törvényt, hanem csupán a különleges szász érdeket tartotta szem előtt. Egy összehívó levél ez, mely nyomtatásban intézte-tett a központi bizottság szász tagjaihoz, s melynek minden sora hirdeti a gyűlöletes részrehaj-lást és igazságtalanságot. Közöljük az eredeti német szövegben, hogy annál inkább kitűnjék félremagyarázhatatlan czélja. Itt következik:

Kronstadt, 11. Juni 1872.

Das ergebenst gefertigte sächsische Comité beehrt sich, Sie hiemit auf die ausserordentliche Wichtigkeit der Sitzungen des Central-Wahlausschusses, welche für den günstigen Ausgang der Reichstagsdeputirten-Wahl für sich allein schon fast entscheidend sind, aufmerksam zu machen.

Besonders die beiden nächstkommenden Sitzungen des genannten Ausschusses sind für das Gelingen der sächsischen Sache so hochwichtig, dass es eine vor Gott und dem Gewissen und der gerechten Sache unserer Nation nie zu verantwortende Unterlassung wäre, wenn auch nur ein einziges Mitglied des Central-Ausschusses aus Nachlässigkeit oder Muthwillen eine Sitzung versäumen sollte. Denn in der ersten Sitzung am 13. Juni l. J. sollen vor Allem die Grundsätze für die Entscheidung über die Reclamationen festgestellt werden, während in der am 21. Juni l. J. abzuhaltenden Sitzung über die sicher zahlreichen und im sächsischen Interesse ganz besonders zu beachtenden Reclamations-Rzcurse die Entscheidung zu fällen sein wird.

Da nun in beiden Richtungen der Ausspruch des Central-Ausschusses endgiltig feststehend und unabänderlich massgebend ist, so ist es klar, wie wir Alles aufbieten müssen, dass bei so wichtiger Entscheidung im Central-Ausschuss kein einziges sächsisches Mitglied fehle. Es gibt da gar keine Entschuldigung, denn es muss ausdrücklich bemerkt werden, dass selbst durch Abwesenheit von nur einigen sächsischen Mitgliedern ein unsägliches und nie wieder gut zu machendes Unheil über die Sache der sächsischen Nation in Stadt und District Kronstadt heraufbeschworen werden kann, indem es dann der Vereinigung, man kann sagen Verschwörung der „Verbrüderten (Magyaren, Romanen und sogenannten Deutschen) gelingen könnte, in den beiden Sitzungen des Central-Ausschusses Beschlüsse herbeizuführen, welche die sächsische Sache bei der Deputirten-Wahl schon im Voraus zur verlorenen machen würden.

Darum ergeht die dringende und inständige Bitte an Sie in jenen beiden Ausschuss-Sitzungen, zunächst also am 13. Juni l. J. d. i. Donnerstag Vormittags 9 Uhr unausbleiblich und pünktlich zu erscheinen.

Das schöne Bewusstsein, der Nation gegenüber, welche wir alle so sehr lieben, ihre Pflicht gethan zu haben, wird für Ihre redliche Mitwirkung der würdige Lohn sein.

Das sächsische Reichstags-Wahlcomité.

Üdvözlet a szebenieknek.

Nagy-Szebenben a szászpárt győzött. Nem fogjuk vizsgálni, milyen eszközöknek köszöni az e diadalt; ösmerik már országszerte azokat. Csak magyar és román honfitársainkat kívánjuk üdvözölni, kik jól tudták s előre látták, hogy mily merev ellentállással fognak találkozni a szászok részéről, de azért a vallásos meggyőződésé vált elvszilárdság, az egyetértés szelleme annyira hatott rájuk, hogy a biztos bukással szemben sem riadtak vissza; sőt minden választó polgár sietett legszebb polgári jogát gyakorolni akkor, midőn Veress Ignác és Dunka Pál jelöltekre szavazott.

Nem kell csüggedni azért, mert az ily mester-séges többség által kierőszakolt képviselő soká nem tarthat, — mert nem képviselő az, hanem a közvélemény meghamisítása!

A gyulafejérvári román értekezlet lefolyásáról mely Baritiu, dr. Ratiu és Macellariu felhívása folytán jött létre, — a „M. Politika“ következő tudósítást ad:

Dr. Ratiu, ki megnyitó beszédében a conferentia összehívásának indokait adta elő, elnökké választván, egy néhány üdvözlő sürgöny fölolvása után az egész gyülekezet háromszoros éljont hangoztatott ő Felségére. Ezután Hodosiu indítványára jegyzőkönyvileg kimondatik, hogy a jelen gyülekezet más nemzetiségek irányában ellenséges indulatot legkevésbé sem táplál, sőt kifejezést ad azon őszinte óhajának, hogy azokkal, az egyenjogúság alapján, a legbarátságosabb érintkezés és összeköttetés tartassék fen.

Baritiu, ki tüntetésszerűleg üdvözöltetett, röviden találó szavakkal ecseteli a helyzetet, majd összehasonlítja az 1869 és 1872-ik évi választásztási időszakot, azon következtetésre jut, hogy a románok helyzetében azon

értekezlet határozatai óta semmi jelentékenyebb változás nem állott be. Azon kevés választók pedig, kiknek a magyar törvény ebbeli képességeket elismeri, számtalan kísértésnek vannak kitéve, minél fogva ő (Baritiu) igen czélszerűnek tartaná, ha a gyülekezet az alább következő, egy előleges konferentián megállapított határozatot fogadná el:

1) Jelen conferentia tagjai kötelezik magukat, mindazon választókerületekben, hol az még nem késő a választásra vonatkozó ügyeket saját kezökbe venni, s a román választókat a választási urnához vezetni, de csak is általános ismert nemzeti programmunk értelmében, s oly czélből, hogy a szavazatvásárlás megghusitassék.

2) Jelen conferentia tagjai semminemű tárgyalások avagy választási egyezkedésekbe nem bocsátkoznak semmi olyan párttal, mely az erdélyi román nemzet programmját magáévá nem teszi.

3) A conferentia tagjai csakis azon jelöltek megválasztását fogják támogatni, kik becsületszavukkal kötelezik magukat arra, hogy a nemzeti programot fönntartani, s bátran védelmezni fogják, s hogy eszerint mint megválasztott képviselők, mindaddig semminemű törvényhozótestületbe be nem lépnek míg a nemzeti program valósulva nem leend.

4) Elvárja a jelen conferentia a megválasztandó képviselőktől, hogy kerülni fognak minden olyan lépést, mely az erdélyi nagyfejedelemség autonóm jogait s a román nép nemzeti szabadságát csak távolról is veszélyeztethetné, s a lehető szilárdsággal meg fognak maradni azon a téren, melyet az 1863. ápril 21-én és 1864. jan. 15-én kelt legmagasb elhatározások — melyek részben a Leopold-féle diploma folyamánai, részben a több ízben ismételt nemzeti kérelmek alapján keletkezett császári ígéreteket tartalmaznak — az egész nemzetnek kijelöl.

E határozati javaslat, előleges megvitatás és a délutáni ülésben teendő jelentéstétel végett egy bizottsághoz utasított, melynek tagjai: Baritiu, Axentie, Macellariu, Dr. Ratiu, Antonelli, Maniu, Moldovanu stb.

Ezen pontozatok elégségesek arra, hogy azon politikai kalandorok idéltlen törekvése fölött ítéletet mondjon a józan közvélemény. Még annyi ügyességgel sem bírnak ezen jó urak, hogy úgy eltudnák burkolni absurdumig licitáló politikájukat, mint a megyesi hősök.

Oszinte szó a románokhoz.

A választások jelen mozgalmas időszakában egy rendkívül fontos és örvendetes tüneményrel találkozunk, mely a magyar birodalom téreit Kárpátoktól — Ádriáig tölti be állandó megjelenésével. — E tünemény azon zászló diadalra jutása, melyet nagy hazánkfia Deák Ferencz bontott ki ezelőtt öt évvel, melyre az ő nagy elvei vannak felírva. Vidékről vidékre jár e zászló, nagy hódításokat téve mindenütt megjelenésével. Ellenállhatlan varázserőt kölcsönöz neki a reá felírt elvek nagy jelentősége ugyannyira, hogy a hol csak megjelent magával ragadta úgy a régi gárdát, mint az ellentábor csaknem mindenütt. Erős posítiót foglalt eddig megközelíthetlenné tartott téreken, mert eszmét, elvet képvisel, s nem egyesek önző érdekeinek szolgálja.

Deák elveinek hódítása különösen egy irányban bír mélyebb jelentőséggel; értem a nemzetiségek táborát. Az itt tett hódításokban igazán az idők jeleire ismertünk. Tanu bizonyosága ez annak, hogy magyarhon népei itt, az ország határán belől kívánják óhajaiknak megvalósítását, s holmi utólérhetlen képekért nem kívülről keresnek politikai actiójuknak súlyt.

A nemzetiségi izgatók bukása nem személyek bukása. Rosszul értelmezett elvek buktak el velök tanuságúul annak, hogy lehet a néppel egy ideig kacérkodni, lehet ámitani, de romlatlan, természetes esze, ép érzéke utójára is eltalálja azon utat, melynek követését létérdeke parancsolja. Hála istennek Magyarország nemzetiségei ez érdekek parancsát szavat felismerték, s szakítva a multtal, oly képviselőket ajándékoztak meg bizalmukkal, kik minden utógondolat nélkül vallják magokat a mostani alkotmányos állapotok hű örüül.

Paulini Tóth Vilmos, a Mocsonyiak, Babesiuk bukásával egy nagy átkot temettek a magyarhoni nemzetiségek sirba, mely lidérez nyomásként nehezedett rájuk. E nyomás alól emancipálták magukat; a józan ész követelményét juttaták általa diadalra. Ezért üdvözljük őket a testvéri szeretet őszinte örömeivel. Eltalálták a helyes utat, reáléptek, s most megis indultak azon. —

A példa követésre vár, mert követésre méltó. Erdély román választó polgáraihoz fordulunk. A példa hasson gyujtólag. Érdekeik azonosok magyarhoni test-

véreikével, következőleg az azok elérésére szolgáló utak, eszközök sem lehetnek mások. E tudat váljon erős meggyőződésé bennök most, midőn itt van a pillanat, melyben legszebb alkotmányos joguk használatával élhetnek. A képviselő választások által mutassák meg a világnak, hogy a magyar birodalom jelen alakjában fenállása, a viszonyok consolidálása az egymás közti békének, egyetértésnek fentartása, hű vágyuk.

Örömmel tapasztaltuk különben az utóbbi időben a román népnél a helyes irány előterbe nyomulását. A passivitas meddő teréről mind nagyobb tömegekben lépnek át az activitas terére, bizonyoságot téve arról, hogy már egyszer tenni, munkálni akarnak, s megunták a szüntelen opponálást. Nincs is ma már semmi kivihető értelme a szerdahelyi pontozatoknak.

Ha van kivánni valójuk az erdélyi románoknak, mint van nekünk is, — egyedüli forum csakis a magyar országgyűlés lehet. Válasszanak tehát oly képviselőket, kik ismerik, tudják szükségleteiket, de a kik egyszermind őszinte barátai az országgyűlés többsége által teremtett alapnak. Ez alap sok támadást kiállott már egyik másik részről, s ha ma, annyi megpróbáltatás után keményebben áll mint valaha, az életképességéről teszen bizonyoságot.

A sors egy hazát adott mindnyájunknak. Ne okozunk több szomorú napokat neki. Nyelv és vallás különbség nélkül álljunk sorompóba, tegyünk, munkáljunk érte annyit, mennyit tudunk. Fogadjuk el az egymásnak nyújtott testvéri kezét. Míg egyik ernyedetlen szorgomal fárad hazánk boldogításának nagy munkáján, ne huzodjék föltre a másik, hanem nyujtson segédkezet. Így leszünk hű fiai közös anyáknak, mely mindnyájunkat egyforma szeretettel táplál, oltalmaz; mely megis kívánhatja tehát gyermekeitől, hogy legtisztább szándékkal tegye meg mindenki köteleességét. A mely perczben ez a szellem ver gyökeret magyarhon nemzetiségéinél, a mely perczben a nemzetiségi izgatások kifelé gravitálások elvesztették élőket, s tért foglal az együtt élés, az érdek azonosság méjjen érzett szüksége, attól a percztől számítom én nagy Széchenyink álma megvalósulásának kezdetét. Magyarország akkor lesz igazán nagy, ha népeit a béke, az egyetértés szelleme lengi át.

Kolozsvár július 2-án.

A politikai élet bullámai nálunk is megeredtek. A pártmozgalom teljes izgatottságba tartják városunk különben csendes vérmérsékletű polgárságát. Az erőteljes hullámok elhatottak már a családi élet ajtajáig, kiszólítva a munkás iparost, a csendes földművelőt a küzd-terre, hol július 4-én dől el a végzetes harc. Képzeltetni tehát az előkészületeket, az erőfeszítéseket, melyet mind a két párt kifejt a végett, hogy ügyét diadalra juttassa. Uszatosba küldi legjobb erőit, hogy a kapacitáció nemes fegyverével minél többeket hódítson át az ellentáborból. Igazán mind a két párt nemes fegyverrel küzd. Azon irtozatos lélekvasárlásnak, gyanúsításnak, — melyeknek a legtöbb választókerület színhelye volt, — nálunk híre nyoma sincs. Nincs, mert oly jellemes, lovagias jelöltekkel állunk szembe mind a két pártnál, kik ilyenmü győzelmekkel nem kívánnak bejutni a képviselőházba. Ők így gondolkoznak: Elveink vagy elég tiszták, nyomatékosok arra nézve, hogy biztosítsák számunkra a többséget, s ekkor nincs szükség semmi vesztegetésre, vagy nem: s ekkor tartozunk átengedni a tért azoknak, kiket a polgárság közmeggyőződése kijelöl, mely bizonyosan azon részre dönti el az ítéletet, melynek elvei saját érdekeivel inkább megegyezők. Ily előzmények után határozottan állíthatom, hogy bárkik legyenek városunknak képviselői, azok a meghamisíthatlan közvélemény hű kifejezői lesznek.

Mindkét pártnak jelöltjei azt hiszem országszerte ismeretesek. A jobboldal részéről gr. Péchy és Hajós János; a balrészéről Ráth Károly és Sámi László vannak felléptetve; jó hangzású nevek egyről egyig. Péchynek államférfiúi tehetségei, az erdélyi részek iránt kivívott érdemei fényesebb jutalmazásban nem részesülhettek volna, minthogy Kolozsvár, — az erdélyi részek e vezére, — léptette fel. Azon általános bizodalomban leli ez magyarázatát, melylyel városunk polgársága úgy politikai tehetségei, mint társadalmi magatartása iránt viseltetik. Róla igazán el lehet mondani, hogy körünkben grata persona. A Deákpártnak másik jelöltje Hajós János a közélet szolgálatában öszült meg, határozott tehetséggel, magas jellemmel szolgálva kora ifjúságától kezdve városát, úgy mint hazáját. Erdély speciális viszonyainak, különösen városunk érdekeinek alaposabb ismerője alig van e két férfinnál kis hazánkban. Megválasztásuk felett nemesak városunk, hanem egész Erdély őszintén örülné. Abból

származott eddig is legtöbb bajunk, hogy sajtáságos viszonyainkat különös helyzetünket nem tökéletesen ismert férfiakot küldöttünk a képviselőházba. A balpárt jelöltjei is eléggé ismeretesek. Sámi László kittinő professor, Ráth pedig csaknem a legelső iparos a maga szakában nemzetünknek. Azonban a két párt jelöltjei között az a lényeges különbség van, hogy a míg Péchy és Hajós általános politikai téren működtek s így a törvényhozói minösítvényt igen nagy mértékben bírják magukban már foglalkozásuknál fogva is, addig a balpárt jelöltjeinek eddigi működése csak speciális térre szorított, már pedig mint a „Kelet“ egyik közlelbi számában Finály igen helyesen megjegyezte, anynyi általános, magosabb szempontok alá eső kérdés van meg oldatlanul úgy az anyagi mint szellemi téren, hogy ezeknek elintézése előtt nem volna üdvös a speciális érdekek képviseltetése.

Legjobban cselekszünk különben, ha városunk józan polgárainak ítéletére bizzuk az eldöntést, melynek kimeneteléről nem lehet kétségünk. Városunk munkás, rendszerető polgársága bizonyosan azon pártot juttatja győzelemre, melynek ismertető jele eddig is a munkásság volt, mely megteremtette nekünk azon alapfeltételeket, melynek segítségével úgy anyagi mint szellemi tehetségeinket kifejtethetjük. Mire ezen sorok a „Nemerő“-ben megjelennek, a választásokon már tul leszünk. Adja isten, hogy feltevésben ne csalódjam, hogy győzzön a józan értelem, a pillanatnyi fölhevülésen.

Hunfy.

Megválasztott Deákparti képviselők.

200. Liptómege: **Kajoch József.**
201. Medgyesszék és város: **Schreiber Frigyes és**
202. **Sachsenheim Albert.**
203. Belső-Szolnok: **Földváry Lajos.**
204. Alsó-fehérmegye: **Baresay Ákos** borbándi k.
205. Dobokamegye: gr. **Vass Samu** alsó kerület.
206. Nagy-Szeben: **Ranicher Jakab és**
207. **Kapp Gusztáv.**
208. Alsó-fehérmegye: **Borbándy Károly és**
209. **Kamsay Ákos.**
210. Ujvidék: **Kondorosy.**
211. Zombor: **Diemitrivies Miklós.**
212. Segesvár: **Gull József.**
213. Liptómege: **Matuska Péter** sz.miklósi ker.
214. Kolozsmegye: **Lészay Lajos** alsó kerület.
215. Szászváros: **Guld József.**
216. Ugocsamegye: **Szentpály Jenő** halmi kerület.

Ellenzéki képviselők:

97. **Tisza Kálmán** Debreczenváros.
98. **Kiss Lajos** Debreczenváros.
99. Torontálmegye: **Mileties Szvetozár** basahidi k.
100. Jászkon kerület: **Oláh Gyula.**
101. **Hajdu Ignác.**
102. Aranyósszék: **Houchard Ferencz és**
103. **Csipkés Lajos.**
104. Kassaváros: **Éder Ferencz.**
105. Keekemétváros: **Kiss Miklós és**
106. **Horváth Döme.**
107. Békésváros: **Irányi Daniel.**
108. Czeglédváros: **Bobory Károly.**
109. Jászkon kerület: **Varró Soma** kardszagi ker.
110. **Pap Elek.**
111. Zarándmegye: **Hodosiu János és**
112. **Borlea Zsigmond.**
113. Jászkon kerület: **Varró Samu** kardszagi kerület.
114. **Hajdu Ignác** türkevei kerület.
115. Debreczenváros: **Molnár György** III-ik ker.
116. Makóváros: **Dobsa Lajos.**
117. Hódmező-Vásárhely: **Kossuth Lajos.**
118. Csongrádmegye: **Vécsy Tamás.**

V i d é k.

K é z d i - V á s á r h e l y, július 1.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nem tehetem, nem is tehetné senki sem, ki figyelemmel kíséri itten K.-Vásárhelyen a czchok átalakulását, midőn azok egy része nem munkás abba, hogy a törvény holt betűinek életet adjon, mely elhanyagolt nemzeti iparunkot verseny képessé tenni hivatva van, hogy a fájdalomnak némi érzetével ne gondoljon nemzeti, s különösen városi iparunk hanyatlására: akkor, midőn látja, hogy az egyesek — tisztelet a kevés kivételeknek — oly mohón, miden komoly megfontolás nélkül hirdetik, hogy övék a pénz, s nem képesek egy pár frt. osztalékról lemondani, és nem képesek felemelkedni

arra, hogy azon forintokat hozzák nemzeti iparunk ol-tárára áldozatul. 1)

Itt városunkban a czéhoknak ipartestületté alakulása igen fontos; mert úgy hiszem e város van és e lenne jövőben is hivatva arra, hogy az ipartörvény ke-retei között erélyes kezek által vezetve nemzeti ipa-runk legszükségesebb védbástya legyen; mert itt nem hiány-zik a munka erő, mely az ipar fejlesztésére egyik leg-szükségesebb tényező, s nem hiányzanék a másik fő kellék a tőke sem, ha áthatva a törvény szellemétől, lelkesedve azon sok jó példa által, melyet hazánk szá-mos városai véghez vittek midőn a szabad iparnak lobogóját kibontották és iparegyesületeket alakítottak. Bontsuk ki mi is azt, alakítsunk iparegyesületet, sora-kozzunk. Sorakozzunk! ne legyünk utolsók! Fogjuk fel helyzetünk nagy horderejét, s különösen ne enged-jük, s ne legyünk munkások meglevő vagyonaink el-darabolása által erőnk fogyasztásában akkor, midőn az előre haladott világ minden vállalatában mentől nagyobb tőkét igyekszik össze teremteni, hogy óriási eredmé-nyeket mutathasson fel.

Ne szervezkedjünk külön-külön testületté, mert a céltől, mely nem lehet egyéb mint nemzeti iparun-kot a mívelt államok iparával verseny képessé tenni, nagyon eltévesztjük és tán soha helyre nem pótolhat-juk mulasztásunkot, elszalasztván a legkedvezőbb al-kalmat, mert most nem lehet meglevő összes vagyona-inkot a leggyümölcsözőbbé tenni az által, ha minden czéh összpontosítja pénztárát. Legyen egy pénztára az alakó ipartársulatnak, mert külön-külön nem elérhető a verseny fenntarthatására multhatatlanul megkívántató hitel, mert ipar, kereskedés: hitel nélkül olyan mint a föld nap nélkül.

Legyen tehát egy ipartársulat városunkban; gyám-pontjai legyenek az új ipartársulatnak a külön iparágot folytatónak szakosztályai; adjon erőt a kölcsönös bi-zalom nehéz feladatunk megoldásánál, s szabaduljon meg mindnyájunk lelke azon pénzeknek elsajátítási vágyától, melyek nemzeti iparunk verseny képessé tételére adtak a törvényhozás által; lelkesítsen azon tudat, hogy az ipar egyik hévmérője az államok míveltségének, miért is legszentebb feladatunk iparun-kot a tökély lehető legmagasabb fokára emelni.

Molnár Dénes s. k.

Árapatak, július 1-én.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Most, midőn minden felől oly elsomorítólag küzdenek nem csak a különböző nemzetiségek, de ugyan azon egy nemzetnek fiai is, egymás ellen — értem a magyar nemzetet — most midőn, a követvá-lasztó áramlatokban, testvér testvérral undokítja ke-zét, azon eszméről elkapatva, hogy az ő pártja van hi-vatva inkább boldogítani a hazát: azt hiszem nem lesz érdektelen, ha a kölcsönös egyetértésnek, bizalomnak, testvéri szeretetnek, egy kedves mozzanatát, hozom a nyilvánosság eleibe, mely falvánkban a jelen év június 22-én ment végbe.

Árapatak vegyes ajku — magyar és román — lakóai testvéri egyetértéssel, rég működnek azon, hogy egy korszerű, és a törvényeknek megfelelő községi iskolát hozzanak létre, hogy halhatatlan emlékü Eöt-vös József bárónak azon mondatát megvalósítsák: „Csi-náljanak önök világosságot, s akkor nem fognak egymásba ütközni — mint a kik sötétben tudatlanságban botorkálnak.“

Erre a magas kormánytól a szükséges pénzössze-get (5000 ft. o. é.) meg is nyervén, már azon ponton állottunk — beszerezve lévén minden anyag, hogy az alap követ kellett le tenni, mire a véletlen egy szerencsés alkalmat szolgáltatott nekünk. — Ugyanis — közleke-dési miniszter nagyméltóságú Tisza Lajos ur épen ez alkalommal utazván helységünkön keresztül, — megragadtuk az alkalmat, s egy örökre emlékezetes öröm-ünnepet röktönöztünk. Összegyűlve községünk minden rendü és rangu lakói kiállottunk az utcára, hol a miniszter ur elmenendő vala, s a nép fel-hívása folytán ev. ref. lelkész t. Csulak Zsigmond ur egy népszerű csinos beszédben megemlítve a czél ma-gasztos voltát felkérte a miniszter urat: kegyesked-jen a községi iskola alapkövét saját kezü-leg letenni. Hasonló értelemben beszélt románul községi bíró román Csoflek György ur. Mire a minisz-ter ő nagyméltósága egész készséggel engedett, s egy velős beszéddel, mit dörgő éljen követett, községi jegyző t. Babos Ferencz ur nője Rácz Zsuzsa urasszonnyal kö-zösön, az alap követ ünnepélyesen letették;

1) Mint halottam, már egy társulat vagyona egy részét kiosztotta. Vajjon mily jog alapon? M. D.

mit még szavakban köszönt meg jegyző t. Babos Fe-rencz ur.

Igy folyt le a testvérülésnek öröm-ünnepé fal-vánkban, zálogul tévén azon oskolát, mi ha rendelteté-sének megfelelő, községünkre áldást hozand.

Nem tehetem hogy ez alkalommal köszönetet ne nyilvánítsak tanfelügyelő méltóságos kir. tanácsos Réthy Lajos urnak, ki a községi iskolák létre hozásában vi-dékünkön akkora eredményt mutat fel, a mi a magyar korona területén ritkítja párját. Köszönetet érdemelnek az árapataki mind két hitfelekezet ev. ref. és g. n. e. hitközségek előljárói, kik a felekezeti feltékenységet levetkezve, egész készséggel nyújtottak segéd kezét a községi előljáróknak e nemes munka létrehozásán. Köszönet fáradhatatlan községi bíró Csoflek György és jegyző Babos Ferencz uraknak ernyedetlen buzgal-mokért. —

S köszönetet kell vala tán első helyen mondani árapataki születésű de Bukarestben lakó nagykereskedő Johann Coltescu-nak, ki ez alkalommal épen Árapatakán lévén — oskolaépítésre 5 d. cs. aranyat ajándékozott. Egy árapataki.

V e g y e s.

(A „Kronstädter Zeitung“ szerkesztőjét) érzékeny csapás érte. Károly romániai herceg a határszélen járt s az elébe küldött tisztelgő bizottságból Gött János ki talált maradni! Van mély bánat; egész munkáján meglátszik a levertség. Hogy is ne, mikor a megcsinált és eddig ezerszer elmondott oratio benne maradt, s ráadásul olyan két polgár volt tisztelni, kik nem tar-toznak a honboldogító natiohoz. A két küldött — mint értesülünk — a vaspályák összekötése tárgyában her-czeggel elvileg igen fontos megállapodásra jött.

(Horvát ügyek.) A horvát pártok — unionista és nemzetiek közt — az éles ellentétek félig-meddig ki van-nak egyenlítője. A nemzeti párt elismeri a kiegyezkedési törvényt revíziójába. A regnikoláris deputáció tagjai fele részben nemzeti pártiak, fele részben unionisták lesznek. Az országgyűlés jun 27-ikén rövid ülést tar-tott, melyen dr. Mánakcz, ki a szélsőkkel együtt a nemzeti klubból kilépett, heves beszédet mondott a kor-mány ellen, vádolván azt a corruptióról, s a pártok közt létesült compromissumot az országgyűlés meggya-lázásának nevezte. Azonban a békességet nem zavarta meg. Az országgyűlés szervezkedett. Elnökké Mazuri-nics, alelnökké Zivkovics és Horváth Péter választottak.

(A delegációk) összejövetele szept. 15-re állapita-tott. Bécsi hírek szerint ez a magyar miniszterelnök kívánságára történt, ki úgy vélekedik, hogy az ország-gyűlés igazolásait akkorára már elvégzi s a delegatu-sok választását eszközölheti. A felirati vita a delega-tiók tárgyalásaival egy időben történnek.

(Fogarassy Mihály) erdélyi rom. kath. püspök ő nmga a Köröspatakon építendő kath. új iskolára 400 frtot, a Pétőfalván újból építendő kath. iskolára 100 frtot; a belefalvi leány-egyházközség teplomának kijavi-tására pedig 100 frtot adományozott.

(Emlék Tisza Kálmánnak.) A „Debreczen“-ben ol-vassuk: Debreczen város első választókerületének vá-lasztó polgárai országosan nagyrabecsült és szeretett kapviselőjöknek Tisza Kálmánnak megválasztásakor még mindig adtak át egy díszszőlőt emlékül. A nagy férfiú számára most is készült egy ily zászló, mely ki-állítására nézve csakugyan nagyszerűnek mondható. E zászló anyaga nemzeti színű selyem tafota, mely két rébte van hajtva, ezt gyönyörű arany rojtozat szegezi körül. Egyik oldalán ez áll írva: „Éljen Tisza Kál-mán országgyűlési képviselünk!“ másik oldalán köze-pén a fehér színen Magyarország czimerében Debreczen város czimere díszlik, körítve e felirattal: „Emlékül a debreczeni első választókerület választóitól“. A betük valódi aranynyal vannak kirakva.

(Tömeges áttérés a protestans egyházba.) A „Sz. H.“-ben olvassuk: „Mi legyen oka, nem tudjuk, de bi-zonyára nem csekély okból történhetett azon feltűnő eset, hogy Kun-Ágotán (Csanádmegyében) épen a köz-nép köréből 68 család, köztük a bíró az egész tanács-csal és a képviselő testület, mindazon családtagokkal, kikkel a törvény szerint lehetett, a reformált egyházba áttért. Az áttérteknek fölvétele a nevezett egyház ke-bébe f. évi jun. 23-án ünnepélyesen ment végbe, mely alkalommal a békés-bánati egyházmegye esperesse Haj-nal Ábel prédikált és az új hiveknek az urvacsorá-ját a reform. hitelvek és szertartás szerint kiosztotta.“

(Iszonyu viharról) irnak a pesti lapok, mely m. hó 30-án támadt a fővárosban. D. u. 5 óra után sa-

játságos fény látszott, melyet csakhamar rettenetes ka-vargó szél követett. Sötét szürke felhők gomolyogtak s egyszerre elboriták a láthatárt, s kitört az orkán. A főváros mintha eltűnt volna, semmit sem lehetett belőle látni. Utcák, sétahelyek emberekkel voltak tele, a kik alig tudtak fedél alá menekülni. A házak tetejét fel-szakította, s a nyitva levő ablakokat darabokra törte a szélvihar. Sok szerencsétlenséget és kárt okozott. Egy uszoda hidját elszakította s egy uszómester két gyer-mekét a vízbe hajította. Atyjuk utánok szaladt, hogy megmentse, s ő is oda veszett. A város erdei-tóba — mint írják — négy pár ember fult bele. Az egész orkán alatt, mely egy óra hosszat tartott, csaknem éj-jeli sötétség volt.

A közönség köréből.

Tisztelt Szerkesztő ur!

A lelkiismeretes gazdálkodáshoz a mi városi ka-pitányságunk hogy mennyire ért: azt bosszantó tapasztalatokból ismerjük mindnyájan. Hosszas és undorító volna azon megbotránkozató eljárásokat mind elősorolni, miket a mi kapitányságunk lelkiismeretlen gazdálkodása elkövet. Nem említjük ez alkalommal azt a tisztáta-lanságot, mivel a Magyarbirodalomban legfőlebb Seges-vár ha versenyezhet; nem az utcai kövezeteket, me-lyen egy párszor végig kocsikázva nincs szükség pur-gatoriumra; mindezeket hagyjuk most, hanem a vízveze-tékekkel való gazdálkodásról van egy szerény kérdésünk a kapitánysághoz.

A vízvezetési haszonbérletet a szerződés egyik főbb pontja szerint a vállalkozó csak úgy bírhatja, ha maga személyesen és közvetlenül felügyel a vízveze-tékek rendben tartására. A bérlő felett pedig az ellen-őrzést a városi kapitány viszi. Ez rendén is van. Itt azonban a bérlő és a kapitány között úgy véletlenül egy kis atyafiság talál lenni, a mennyiben a bérlő veje a kapitánynak, és e miatt mindenik város rész ki van téve annak, hogy: vagy vize nincs, vagy ha van ren-desen tisztátalan.

Ilyenmü atyafisággal szemben a szerződés említett pontja érvényes-e kapitány ur? Ha az, miután annak kell lennie: miért van az, hogy a bérlő távol innen vasuti vállalkozással van elfoglalva, és a felügyeletet sem ő, sem a kapitányság nem viszi, hanem az egész Brassó vízvezetése fölött egy pár hordár a felügyelő.

Az önök egészségére ajánljuk a nagyobb lelkiis-méretességet, mert mint cultur kényes népek megárt-hat a saját gazdálkodás.

Apropos Kapitány ur! Egy néhány város szolgánk is van.

Vajjon azt a néhány embert azért fizeti a város, hogy a nemes kapitányság egyes személyeinek konyha szükségleteit beszerezze? Addig a mig egyik minden reggel a husszékbe, másik meg a piacra zöldségért megy, mi minden nem történhetik a városon, a mikért a kapitányság is felelős. Erre már aztán mondja rá valaki, hogy nem gazdaság! Civis.

Bécsi tőzsde és pénzek Brassóban július 6.

	Pénz.
Oszt. nemzeti adósság ezüstben	71 65
„ „ „ papírban	64 45
1860-ki sorsj. kölcsön 100 ft.	105 —
Nemzeti bank részvény	852 —
Hitelintézeti „	330 20
London	111 65
Ezüst	169 —
Napoleon'or	8 92
cs. k. arany	5 37
Lira	10 22
Magyar földteherm.	82 —
Bánati	81 50
Erdélyi	79 50
Porosz tallér	1 68
Ikosár	1 70
Rubel	1 79

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Orbán Ferencz.

